

# Nieuwe wet tegen onderbetaling



Op 1 juli 2015 is de Wet aanpak schijnconstructies (Was) in werking getreden. De wet is bedoeld om gelijk loon voor gelijk werk te realiseren.

TEKST: TON GROENENDIJK. FOTO: WARD ORANJE

Zo worden uitbuiting, onderbetaling van werknemers en oneerlijke concurrentie tegengegaan. 'Deze wet is hard nodig', zegt minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. 'Waar werknemers ook vandaan komen, zij mogen niet de dupe worden van allerlei schimmige constructies. Zij verdienen een eerlijke en

fatsoenlijke behandeling.' Alle partijen in de Eerste en Tweede Kamer steunden de bewindsman. En dus is er sinds 1 juli 2015 de 'Was'. Enkele onderdelen van de wet zijn per 1 januari 2016 in werking getreden.

## Geen handje contantje meer

Een voorbeeld: truckers of andere werknemers uit Oost-Europa krijgen soms hun loon contant uitbe-

taald. Een malafide werkgever houdt daarbij te veel geld in, bijvoorbeeld voor te dure huisvesting. De werkgever kan op die manier gebruikmaken van goedkope arbeidskrachten die zogenaamd verdienen wat wettelijk is voorgeschreven. Een dergelijke (schijn)constructie kan niet meer dankzij de nieuwe wet. Als gevolg van de Was mag het loon tot het niveau van het wettelijk minimumloon niet meer contant worden uitbetaald, maar alleen via de bank. Er moet een duidelijk loonstrookje zijn, met een opgave van alles wat is afgetrokken.

## Oneerlijke concurrentie

Peter van Beek is directeur van Van Beek Infragroep BV, een van de 20 grootste bestratingsbedrijven van Nederland. Zijn onderneming plaatst ook lantaarnpalen en bankjes en legt trapveldjes aan. Het bedrijf ontvangt zijn opdrachten voor 90 procent van de overheid. Er werken 30 mensen in vaste dienst. Voorheen huurde Van Beek vaak wel tot twintig mensen extra in. Momenteel kan hij het werk af met z'n vaste krachten.

Volgens Van Beek komen excessen zoals in de transportsector en in de bouw niet voor. Maar oneerlijke concurrentie is er wel. Om aan het werk te kunnen blijven moeten bedrijven goedkoop werken, volgens Van Beek zelfs tot onder de kostprijs. Het gebruikmaken van goedkope zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel) kan daarbij een middel zijn. Met alle gevolgen van dien.

## Maatschappelijk probleem

Van Beek kent bedrijven met 10 mensen in dienst en daarnaast 50 flexibele krachten. 'Die buiten ze... tja, die gebruiken ze dan wel. Maar zzp'ers die voor een te laag uurloon werken, dragen niets af. Ze doen

## 'Wet aanpak schijnconstructies is fundering voor een betere bouw'

niets aan innovatie, loopbaanbeleid en werken zonder pensioen- en arbeidsongeschiktheidsverzekering. Dat wordt een maatschappelijk probleem: waar gaan die mensen heen als ze 50 zijn?

Zo'n zzp'er moet eigenlijk in loondienst komen, vindt Van Beek. 'En dan moet degene die hem inhuurt zorgen voor zijn afdrachten en daar ook aansprakelijk voor worden gesteld.'

Daarom juicht de ondernemer de ketenaansprakelijkheid in de Was toe, ook al geldt die niet voor echte ondernemers zonder personeel, maar alleen voor mensen in loondienst.

De wet zorgt ervoor dat opdrachtgevers, inclusief de hoofdopdrachtgever (dat kan dus ook een overheidsopdrachtgever zijn), ook verantwoordelijk zijn voor het bestrijden van onderbetaling: 'De Was is een goede wet. Het is de fundering voor een betere bouw.'

Een mooie aanvulling op de Was is de Bouw ID-pas die in de nieuwe bouw-cao is opgenomen. Volgens plan is de pas per 1 januari 2016 ingevoerd. Van iedereen die een bouwplaats betreedt, moet dan bekend zijn voor wie hij werkt en wat zijn kwalificaties en vakdiploma's zijn. Ook dat zal het illegaal inzetten van goedkope, ongekwalificeerde arbeidskrachten voorkomen. ■

## De belangrijkste punten in de Was

- Iedereen moet volgens de cao of andere overeengekomen wettelijke bepalingen worden betaald.
- Salaris tot aan het niveau van het wettelijk minimumloon moet via de bank betaald, nooit meer contant.
- De werkgever mag geen vergoedingen meer inhouden op het minimumloon, bijvoorbeeld voor huisvesting of zorgverzekering.
- Er moet een overzichtelijk loonstrookje zijn.
- Door de ketenaansprakelijkheid is niet alleen de (tussen-)aannemer, maar ook de hoofdopdrachtgever verantwoordelijk voor het tegengaan van onderbetaling.
- Bij de handhaving van de Was werkt de inspectie SZW samen met werknemers- en werkgeversorganisaties.
- De Inspectie SZW maakt inspectiegegevens openbaar (zowel de 'goede' als de 'foute').